P10_TA(2025)0310

Ескалация на войната и хуманитарната катастрофа в Судан

Резолюция на Европейския парламент от 27 ноември 2025 г. относно ескалацията на войната и хуманитарната катастрофа в Судан (2025/2984(RSP))

(C/2026/1717)

Европейският парламент,

— като взе предвид предходните си резолюции относно Судан, и по-специално резолюцията от 15 юни 2023 г. относно хуманитарната ситуация в Судан, по-конкретно смъртта на децата, попаднали в капана на бойните действия ([1]), и резолюцията от 13 март 2025 г. относно тежката политическа и хуманитарна криза и криза в областта на правата на човека в Судан, по-специално сексуалното насилие и изнасилването на деца ([2]),

— като взе предвид Всеобщата декларация за правата на човека и Международния пакт за граждански и политически права,

— като взе предвид Женевските конвенции от 1949 г. и допълнителните протоколи към тях,

— като взе предвид усилията за посредничество за мир в Судан, и по-специално усилията, ръководени от Африканския съюз, ООН, Междуправителствения орган за развитие, Саудитска Арабия и САЩ,

— като взе предвид резолюции 1556 (2004) и 2736 (2024) на Съвета за сигурност на ООН и всички други съответни резолюции на Съвета за сигурност на ООН относно Судан,

— като взе предвид съответните резолюции на Съвета на ООН по правата на човека относно положението с правата на човека в Судан,

— като взе предвид решения (ОВППС) 2024/383 ([3]), (ОВППС) 2024/1784 ([4]), (ОВППС) 2024/2655 ([5]), (ОВППС) 2024/3154 ([6]), (ОВППС) 2025/377 ([7]) и (ОВППС) 2025/1481 ([8]) на Съвета относно ограничителни мерки с оглед на положението в Судан,

— като взе предвид заключенията на Съвета относно Судан, одобрени от Съвета по външни работи по време на неговото заседание на 20 октомври 2025 г.,

— като взе предвид изявлението относно Судан, направено от името на Европейския съюз на 20 ноември 2025 г. от върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност,

— като взе предвид своята резолюция от 23 октомври 2025 г. относно подновяването на партньорството между ЕС и Африка: определяне на общи приоритети преди срещата на високо равнище в Ангола ([9]),

— като взе предвид член 136, параграфи 2 и 4 от своя Правилник за дейността,

([1]) ОВ C, C/2024/486, 23.1.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/486/oj.
([2]) ОВ C, C/2025/3154, 20.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3154/oj.
([3]) ОВ L, 2024/383, 22.1.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/383/oj.
([4]) ОВ L, 2024/1784, 24.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1784/oj.
([5]) ОВ L, 2024/2655, 9.10.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2655/oj.
([6]) ОВ L, 2024/3154, 16.12.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3154/oj.
([7]) ОВ L, 2025/377, 25.2.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/377/oj.
([8]) ОВ L, 2025/1481, 18.7.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/1481/oj.
([9]) Приети текстове, P10_TA(2025)0253.

А. като има предвид, че конфликтът между суданските въоръжени сили (SAF) и силите за бърза подкрепа (RSF), който започна през април 2023 г., придоби мащаба на най-голямата и най-тежката хуманитарна криза и криза на защитата в света, като стана причина за масово разселване (както вътрешно, така и в съседни държави) с над 7,2 милиона вътрешно разселени лица и над 4,2 милиона бежанци, търсещи убежище лица и завърнали се лица, бягащи в съседни държави, продоволствена несигурност и широко разпространени нарушения на правата на човека; като има предвид, че почти две трети от населението на Судан изпитва остра нужда от хуманитарна помощ, включително 16 милиона деца, в контекст, белязан от масово разселване, глад, широко разпространени нападения срещу цивилни лица и хуманитарни и медицински работници, както и срив на основни услуги;

Б. като има предвид, че силите за бърза подкрепа превзеха Ел Фашер на 26 октомври 2025 г. след 18-месечна обсада, което предизвика масови убийства и масови жестокости, включително екзекуции по бързата процедура, систематично сексуално насилие, изтезания и целенасочени убийства на етническа основа;

В. като има предвид, че независимата международна мисия за установяване на фактите (IIFFM) за Судан документира използването на изнасилването като особено жестоко средство за водене на война, включително публично сексуално насилие и групово изнасилване, както и използването на принудителни бракове, като милиони хора се излагат на риск от насилие, основано на пола;

Г. като има предвид, че в своя доклад независимата международна мисия за установяване на фактите констатира, че и двете страни в конфликта нарушават международното право и че тези нарушения са равносилни на международни престъпления, като силите за бърза подкрепа са извършили военни престъпления и престъпления срещу човечеството, а суданските въоръжени сили са извършили нарушения на международното хуманитарно право и на правото в областта на правата на човека, които също представляват военни престъпления; като има предвид, че нарушенията, извършени от двете страни, включват етническо и религиозно насочено насилие, глад като средство за водене на война, масово сексуално насилие (включително изнасилване на деца), принудително набиране на деца, произволни задържания и други тежки злоупотреби;

Д. като има предвид, че и двете страни използват хуманитарната помощ като оръжие, като възпрепятстват свободния и безпрепятствен достъп на хуманитарните организации до нуждаещите се лица;

Е. като има предвид, че всички държави, които упражняват външно влияние върху Судан, играят важна роля за продължаването на конфликта в страната;

Ж. като има предвид, че всички страни в конфликта нарушават международното право в областта на правата на човека и международното хуманитарно право, като повечето нарушения представляват военни престъпления; като има предвид, че поведението на силите за бърза подкрепа също може да представлява престъпления срещу човечеството, включително преследване и физическо унищожение, и че техните тактики включват системни нападения срещу цивилни лица, сплашване на населението, на журналисти и работещи в медиите, както и усилия за дестабилизиране на институционалната власт;

З. като има предвид, че децата са изложени на особено висок риск: УНИЦЕФ докладва за няколкостотин случая на изнасилени деца от началото на 2024 г. насам; като има предвид, че се очаква реалният им брой да е много по-голям; като има предвид, че голям брой деца в Судан не могат да посещават училище, тъй като училищата са затворени, както и поради разселването, което ги излага на повишени рискове и ги лишава от достъп до образование;

И. като има предвид, че ЕС пое ангажимент да предостави 273 милиона евро за региона, включително 161 милиона евро специално за Судан;

Й. като има предвид, че ЕС продължава да предоставя спешна животоспасяваща помощ, която се определя от потребностите и се ръководи от хуманитарни принципи, за да се осигури незабавна помощ и защита за най-уязвимите групи от населението, да се предостави съществена помощ и да се наблюдават нарушенията на правата на човека, да се отговори на тежката криза в областта на продоволствената сигурност и изхранването в страната и да се предостави хуманитарна подкрепа за основни услуги; като има предвид, че организациите на жените, комитетите за съпротива и екипите за реагиране от местните общности продължават да бъдат от основно значение за защитата на цивилното население и за документирането на нарушенията;

К. като има предвид, че войната понякога се счита за прокси война, при която Судан се превърна в бойно поле за конкуренцията за природни ресурси като злато, гума арабика, желязна руда, мед и уран;

Л. като има предвид, че в своята резолюция от октомври 2025 г. относно подновяването на партньорството между ЕС и Африка Парламентът призова всички участници да осигурят по-голяма прозрачност и да забранят ефективно навлизането на всички „кървави“ полезни изкопаеми в ЕС;

M. като има предвид, че Фондът на ООН за населението (ФНООН) и неговите партньори продължават да предоставят услуги в областта на репродуктивното здраве и защита, но неотдавнашните съкращения на международното финансиране принудиха ФНООН да се оттегли от повече от половината от 93-те здравни заведения, които подпомагаше в Судан, което означава, че едва всяко четвърто заведение, предлагащо клинична подкрепа за жертвите на изнасилване, функционира понастоящем;

1. осъжда най-категорично изключителните жестокости, извършени от силите за бърза подкрепа в Ел Фашер и в останалата част на Судан, включително широко разпространените убийства и актове на насилие, насочени срещу определени етнически групи, изнасилванията и сексуалното поробване, изтезанията, насилствените изчезвания, нападенията над болници и хуманитарни съоръжения, както и умишленото подлагане на цивилното население на глад – актове, които вероятно представляват геноцид;

2. решително осъжда ескалацията на насилието в Судан и тежките нарушения на международното право, извършвани от всички страни в конфликта; подчертава, че не съществува жизнеспособно военно решение на конфликта в Судан и че продължаването на военните действия причинява неприемливо страдание на цивилното население и поражда нарастващи рискове за мира и сигурността в региона;

3. решително осъжда тежките и системни нарушения на международното хуманитарно право и правата на човека, извършвани както от силите за бърза подкрепа, така и от суданските въоръжени сили, включително безразборните нападения срещу цивилни лица, етнически целенасоченото насилие, сексуалното насилие, изтезанията, използването на деца войници, нападенията над болници и хуманитарни съоръжения и умишленото подлагане на цивилното население на глад – актове, които вероятно представляват геноцид;

4. категорично осъжда продължаващия конфликт в Судан, който вече трета поредна година причинява смъртта на хиляди хора и огромни трудности за суданския народ и представлява сериозна заплаха за стабилността и сигурността в региона като цяло;

5. решително осъжда продължаващото насилие, извършвано от двете въоръжени сили в Судан, и извършваните от всички страни сериозни нарушения на международното право в областта на правата на човека и международното хуманитарно право; осъжда блокирането и разграбването на хуманитарна помощ, както и нападенията срещу хуманитарни и медицински работници, срещу лица, оказващи спешна помощ, и срещу защитници на правата на човека, които представляват сериозни нарушения на основните права и на международното хуманитарно право;

6. изразява пълната си солидарност с народа на Судан, по-специално с хората в районите, които са най-силно засегнати от обсада, глад, разселване и безразборни нападения, и отдава почит на местните, доброволните и международните хуманитарни работници, които работят при екстремни условия, включително групите за взаимна помощ като центровете за спешно реагиране; отдава почит на организациите на суданското гражданско общество, на комитетите за съпротива и на женските, работническите и младежките движения;

7. изразява съжаление относно широкото и систематично използване от бойците, като военни тактики, на сексуално и основано на пола насилие срещу жени и момичета, включително изнасилване, сексуално робство и принудителни бракове; призовава за спешни ответни действия, в чийто център са оцелелите лица, включително медицинска, психосоциална и правна подкрепа; настоятелно призовава всички страни незабавно да прекратят тези злоупотреби и да гарантират, че извършителите ще бъдат подведени под отговорност; подчертава необходимостта да се даде приоритет на защитата на жените и децата във всички хуманитарни действия и действия за изграждане на мира;

8. отново потвърждава суверенитета, независимостта, единството и териториалната цялост на Судан; призовава ЕС, неговите държави членки и всички суданski и международни участници да спазват суверенитета, единството и териториалната цялост на Судан и легитимността на цивилното правителство в Хартум; отхвърля всеки опит за създаване на паралелни или съперничещи си органи или политически структури в зоните, контролирани от силите за бърза подкрепа;

9. подчертава, че основната отговорност за прекратяването на конфликта носят ръководителите на силите за бърза подкрепа, суданските въоръжени сили и техните съюзнически милиции, както и тези, които им предоставят пряка или непряка подкрепа; настойчиво приканва всички външни участници да предприемат необходимите мерки за прекратяване на продажбата или доставката на оръжия и друго военно оборудване на всички страни в конфликта в съответствие с оръжейното ембарго, установено с резолюции 1556 (2004) и 1591 (2005) на Съвета за сигурност на ООН;

10. осъжда всички форми на външна намеса, подхранващи войната в Судан, включително трансфера на оръжие, разполагането на наемници, контрабандата на злато и незаконните финансови мрежи, които подкопават суверенитета на Судан и допринасят пряко за масовите жестокости, и подчертава, че подобни действия могат да породят международна отговорност; призовава за незабавно прекратяване на набирането на наемници и предоставянето на доставки и военна или логистична подкрепа за силите за бърза подкрепа и съюзническите милиции;

11. подчертава централната роля на суданското гражданско общество, комитетите за съпротива, профсъюзите, женските и младежките организации, малцинствените и маргинализираните общности и други участници на местно равнище във всяко политическо решение; призовава ЕС да даде приоритет на тяхното участие, защита и ресурси, включително чрез пряко, гъвкаво финансиране и инициативи за безопасно пространство;

12. призовава за възстановяване и укрепване на върховенството на закона, за търсене на отговорност, спазване на международното право, включително международното хуманитарно право и правото в областта на правата на човека, и за правосъдие в Судан; подчертава, че бъдещето на Судан не може да бъде оформяно от насилствени екстремистки групи и мрежи, чието дестабилизиращо влияние отдавна подхранва насилието и нестабилността в Судан и в целия регион; изисква незабавно прекратяване на военните действия и призовава всички страни да започнат съдържателен диалог за прекратяване на конфликта и установяване на преход към гражданско демократично управление; призовава всички участници от трети страни да подкрепят дипломатическите действия, за да се гарантира прекратяване на военните действия; осъжда всички нарушения на всяко оръжейно ембарго на ООН; отново потвърждава, че един действително ръководен от гражданите преход е единственият осъществим път към устойчив мир в Судан; решително подкрепя усилията на Африканския съюз и регионалните партньори за улесняване на мирния процес; подчертава, че суданското гражданско общество, по-специално ръководените от жени организации, трябва да заемат централно място в мирните преговори и да водят процеса на преход; за тази цел призовава ЕС и неговите държави членки да допринасят проактивно за мирните преговори с партньорите от международната общност и да подкрепят политически и финансово суданското гражданско общество, ръководените от жени организации, защитниците на правата на човека и журналистите;

13. изисква да бъдат отворени безопасни хуманитарни коридори, по-специално в Ел Фашер, Кадугли и Ел Обеид, и те да бъдат наблюдавани и проверявани от ООН и Африканския съюз, за да се гарантира спазване; подчертава, че ЕС трябва активно да насърчава и подкрепя подлежащо на проверка прекратяване на огъня като предпоставка за всеки устойчив мирен процес;

14. призовава за незабавен, безопасен и безпрепятствен хуманитарен достъп до всички засегнати групи от населението, където и да се намират те, и изисква двете страни да прекратят използването на помощта като оръжие; настоятелно призовава всички страни в конфликта незабавно да премахнат всички пречки, възпрепятстващи предоставянето на хуманитарна помощ, и да осигурят незабавен, безусловен, безопасен и безпрепятствен хуманитарен достъп, да спрат да пречат умишлено и да защитят цивилното население; призовава за предоставяне на подкрепа на съседните държави, приемащи бежанци от Судан;

15. призовава враждуващите страни незабавно да възстановят съобщителните услуги в цял Судан, като сложат край на прекъсването на интернет, което нарушава правото на суданския народ на информация, възпрепятства предоставянето на хуманитарни услуги и услуги за спешна помощ, отразява се отрицателно на безопасността и защитата на цивилното население и възпрепятства решаващото наблюдение и докладване на продължаващите нарушения на международното право в областта на правата на човека и международното хуманитарно право;

16. изразява съжаление във връзка с масовите убийства, екзекуциите и сексуалното насилие, извършени в Ел Фашер и околностите му по време на нападението на силите за бърза подкрепа и след това; изразява дълбока загриженост във връзка със съобщенията за продължаващи отвличания и липсата на хуманитарен достъп; осъжда по-специално целенасочените нападения срещу гражданска инфраструктура, включително разрушаването на джамии и църкви, и призовава за защита на религиозните малцинства и за гарантиране на правото им да изповядват вярата си;

17. настоятелно призовава враждуващите страни да сложат незабавно край на военните действия, да прекратят всички нападения срещу цивилното население и гражданската инфраструктура, да спрат нападенията срещу инфраструктурата и хуманитарната помощ, да прекратят използването на глад и сексуално насилие като военно оръжие, да прекратят набирането и използването на деца войници и да позволят безпрепятствен хуманитарен достъп в цялата страна, да създадат хуманитарни коридори, да се стремят към постигане на решение чрез преговори и да изпълнят ангажиментите си по Декларацията от Джеда; изразява дълбока загриженост във връзка с притеснителното изостряне на хуманитарната криза в Судан, тъй като конфликтът доведе до и продължава да подклажда най-тежката в света хуманитарна катастрофа с потвърден масов глад в някои части на страната; изразява загриженост освен това и относно последиците от масовата миграция към съседните държави;

18. призовава всички страни да прекратят незабавно широкото използване на изнасилвания и всички други форми на сексуално и основано на пола насилие като военни оръжия; призовава за подпомагане на защитата, грижите, лечението и предоставянето на психосоциална подкрепа за жертвите на сексуално насилие;

19. призовава враждуващите страни да прекратят целенасочените нападения и тормоза над суданski активисти, защитници на правата на човека, журналисти и представители на гражданското общество;

20. настоятелно призовава всички страни да спазват задълженията си съгласно международното хуманитарно право и правото в областта на правата на човека, като използват всички възможни мерки за защита на цивилното население и гражданските обекти; подчертава, че предприемането на мерки във връзка с положението на жените и момичетата в Судан, и по-специално продължаващото сексуално насилие, свързано с конфликта, трябва да бъде приоритет при усилията, целящи справяне с конфликта в Судан; подчертава необходимостта от достатъчна подкрепа за социалните служби за спешна помощ и от предоставяне на специфична подкрепа за механизмите за защита, полагане на грижи, лечение и подкрепа за преживелите сексуално и основано на пола насилие;

21. призовава съседните на Судан държави да отворят границите си за суданските бежанци, а ЕС и неговите държави членки бързо да увеличат спешното финансиране за хуманитарната реакция в Судан и в бежанските лагери в съседните държави;

22. подчертава сериозния риск конфликтът в Судан да се разпространи и в други уязвими региони като Африканския рог и Сахел и изразява дълбока загриженост във връзка с последиците от кризата в Судан върху нерегламентираните миграционни потоци към Европа;

23. настоятелно призовава Съвета и Комисията да запазят и увеличат хуманитарния ангажимент на ЕС в размер на 273 милиона евро за Судан и региона, като гарантират, че средствата достигат до най-нуждаещите се лица;

24. изисква извършителите на всички престъпни действия срещу суданския народ да бъдат незабавно подведени под отговорност; призовава ЕС и държавите членки да подкрепят разширяването на юрисдикцията на Международния наказателен съд, така че да обхване целия Судан, създаването на независим съдебен механизъм, както се препоръчва от независимата международна мисия за установяване на фактите, и поставянето на националните производства под универсална юрисдикция;

25. подчертава, че отговорността е правен и морален императив; подчертава, че правосъдието не може да чака и че международната общност трябва да действа решително, за да преследва отговорните лица съгласно международното право;

26. призовава за бързи, ефективни, задълбочени, независими, безпристрастни и прозрачни разследвания с цел подвеждане под отговорност на извършителите, включително тези от командната верига;

27. призовава ЕС и неговите държави членки да удвоят дипломатическите усилия спрямо двете воюващи страни и да използват всички инструменти, с които разполагат, за да гарантират достъп за всички механизми за търсене на отговорност, да реагират спешно на сериозните нарушения на правата на човека и на международното хуманитарно право в Судан и да търсят отговорност от извършителите за тези нарушения;

28. подчертава, че настоящите ограничителни мерки на ЕС са важни, но остават очевидно недостатъчни да спрат продължаващите жестокости; поради това призовава за по-задълбочен и продължителен дипломатически ангажимент, по-специално чрез специалния представител на ЕС за Африканския рог Анет Вебер, заедно с конкретни мерки за търсене на отговорност, насочени както към извършителите, така и към техните съучастници по света; освен това призовава за назначаване на специален пратеник на ЕС за Судан със стабилен мандат за координиране на действията на ЕС, поддържане на връзка с регионалните партньори, улесняване на дипломатическата ангажираност и гарантиране на последователна подкрепа за суданското гражданско общество, защитниците на правата на човека, журналистите и демократичните участници;

29. настоятелно призовава ЕС да наложи целенасочени санкции съгласно глобалния режим на ЕС на санкции за нарушения на правата на човека спрямо ключови командири на силите за бърза подкрепа и суданските въоръжени сили, включително генералите Абдел Фатах ал-Бурхан и Мохамед Хамдан „Хемедти“ Дагало и съответните им мрежи, както и спрямо финансисти и външни способстващи лица, за тяхната отговорност за сериозни нарушения на международното хуманитарно право;

30. призовава Съвета спешно да задейства процедурата да оцени дали силите за бърза подкрепа отговарят на критериите за включване в ограничителния „антитеристичен списък“ на ЕС, като се гарантира строг преглед на съществените доказателства за техните действия и, ако е обосновано, се пристъпи към включване в списъка с единодушие от държавите – членки на ЕС;

31. призовава заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, Комисията, Съвета и държавите членки, като вземат предвид своите задължения съгласно Конвенцията на ООН за предотвратяване и наказване на престъплението геноцид, да предприемат решителни действия и да работят в тясно сътрудничество с международните партньори за предотвратяване на геноцида в Судан;

32. настоятелно призовава всички страни в конфликта да се включат конструктивно в приобщаващи преговори за прекратяване на огъня и подчертава спешната необходимост от надежден и приобщаващ процес на посредничество; настоятелно призовава всички външни участници, които пряко или непряко доставят оръжия, финансова подкрепа или подкрепа от всякакъв друг вид на враждуващите страни, незабавно да прекратят тази подкрепа и да спазват оръжейното ембарго на ООН; отбелязва, че съществуващото оръжейно ембарго е ограничено до Дарфур, и призовава за разширяването му, така че да обхване целия Судан;

33. приветства съвместното изявление на четиристранния диалог (Египет, Саудитска Арабия, Обединените арабски емирства и Съединените щати) от 12 септември 2025 г. относно прекратяването на конфликта в Судан и припомня, че той остава единственият признат формат за посредничество за този конфликт; изразява подкрепа за усилията на Африканския съюз и Междуправителствения орган за развитие да координират международния и двустранния натиск върху всички страни за постигане на прекратяване на огъня, подобряване на хуманитарния достъп и възобновяване на приобщаващ политически диалог в сътрудничество с партньори като ЕС, Лигата на арабските държави и Организацията на обединените нации;

34. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, Комисията, заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външната политика и политиката на сигурност, правителствата и парламентите на държавите членки, Африканския съюз, генералния секретар на ООН, Съвета на ООН по правата на човека, Международния наказателен съд и органите на Судан.